

„Az i. e. negyedik évezredben jártunk”: Magyar–oroszc régészeti iskola Tyumenyben

Harmadik alkalommal rendezte meg a Tyumenyi Állami Egyetem a „Magyar–oroszc régészeti iskolát” 2019. szeptember 26–október 5. között, amelynek egyik legfontosabb rendezvénye az „Eurázsiai nomádok, régészeti bizonyítékok” címmel tartott multidiszciplináris régészeti-történeti konferencia volt. Az eseménysorozatra a budapesti „Alapítvány az Oroszc Nyelvért és Kultúráért” és az „Oroszcországi Alapkutatási Alapítvány” (RFFI) közös pályázati projektje keretében és támogatásával került sor (projektszám: 19-59-23006; 18-59-23002). A hároméves közös kutatási programot Natalja Matvejeva régészprofesszor, a tyumenyi egyetem régészeti laboratóriumának vezetője, valamint Gyóni Gábor történész, az ELTE BTK Kelet-, Közép-Európa és Oroszcországi Története Tanszék hab. egyetemi docense irányítja, melynek során közös kiadványok, szaktanulmányok, on-line publikációk mellett elsősorban arra helyezik a hangsúlyt, hogy a fiatal kutatók, egyetemisták és doktoranduszok bevonásával biztosítsák e területen a szakmai folytonosságot és az intézményes kooperációt. Ez volt most is a közel két hetes rendezvény legfontosabb hozadéka: a tyumenyi és környékbeli egyetemek hallgatói és a tapasztalt nemzetközi kutatócsoport tagjai nemcsak a konferencia előadásai és kerekasztal vitái során, hanem a terepkutatások, szakmai kirándulások és múzeumi gyűjteményi szemléken is állandó, intenzív és termékeny beszélgetéseket folytattak. A magyar vendégek előadást tartottak az egyetem más szakjain is, köztük Gyóni Gábor, aki a nemzetközi szakosoknak beszélt a magyar-oroszc kapcsolatok legújabb kori történetéről.

„Nagyon színes és izgalmas volt a program, nem is hagytam ki semmit” – jegyezte meg az utolsó napon az egyik legfiatalabb hallgató, pedig a rendezvény reggeltől késő estig intenzív munkát, figyelmet követelt. A konferenciát Andrej Tolsztyikov, a Tyumenyi Egyetem tudományos és nemzetközi rektorhelyettese, valamint Igor Csubarov, a Társadalom- és Bölcsészettudományi Intézet igazgatója nyitotta meg, kiemelve a magyar és orosz társadalomtudományi közös kutatások fontosságát és folytonosságát, amelyhez mindkét ország értékes támogatást nyújt. Az előadók a tárgykört a legkülönbözőbb nézőpontokból közelítették meg: Matvejeva a magyar kulturális genesis előtörténetéről, Gyóni Gábor a honfoglaláshoz vezető folyamatok kutatás-módszertani problémáiról, Gyenyisz Maszljuzsenko, a Kurgan Állami Egyetem intézetvezetője az Arany Horda időszakát megelőző és követő nyugat-szibériai terület régészeti kutatásainak eredményeiről, a Permből érkezett Podoszonova Julia az Ural-vidéki kora-középkori ékszerleletek magyar vonatkozásairól, a cseljabinszki Szufia Gazizova a temetkezési helyek legfrissebb komplex feltárásairól és még folytathatnánk a sort. Kerekasztal-vitán tárgyalták meg a további társadalomtudományi kooperációt, amihez a tyumenyi egyetem kiváló feltételrendszert nyújt: az egyetem vezetésével ez évben megalakult a három nagy térséget (Tyumenyi terület, Jamal-nyenyec és Hanti-Manszijszk Autonóm körzet) átfogó Tudományos és Oktatási Központ.

Natalja Matvejeva professzor vezetésével folytatódik a nyári régészeti terepmunka is a Szibériából származó népek őstörténetének feltárására: „Az idén, a magyar-oroszc közös kutatási projekt keretén belül az Usztyug temetkezési hely ásatásain kutattak, amely az Ingal-völgyi kiterjedt régészeti lelőhely része. Rendkívül értékes, i.e. IV-V. századi leletekhez jutottunk, köztük különleges, páros temetkezési szertartásra utaló csontvázakat: az egyiket ülőhelyzetben, a másikat rá merőlegesen, fekvőhelyzetben. – Ezt a leletet most a tyumenyi antropológusok vizsgálják, pontosabb következtetések levonása csak az olyan nemzetközi együttműködések keretében lehetséges, mint a most folyó magyar-oroszc tudományos kooperáció.” (Kiss Ilona)

